

Bryssel, 6. maaliskuuta 2026
(OR. en)

6615/26
ADD 1

LIMITE

CORLX 193
CFSP/PESC 271
CONUN 20
COARM 19

ILMOITUS

Asia: NEUVOSTON PÄÄTÖS laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemisesta kyseisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten ja laittomien siirtojen riskin pienentämiseksi ("iTrace VI") – Liite

LIITE

HANKEASIAKIRJA

Hanke laittomia tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen raportointijärjestelmän tukemiseksi kyseisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten ja laittomien siirtojen riskin pienentämiseksi ("iTrace VI")

iTrace – Tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskeva maailmanlaajuinen raportointijärjestelmä

1. YUTP-tuen tausta ja perustelut

1.1 Tämä päätös perustuu peräkkäisiin neuvoston päätöksiin, joiden tarkoituksena on torjua tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan epävakauttavia vaikutuksia konfliktialueilla, erityisesti päätöksiin 2013/698/YUTP, (YUTP) 2015/1908, (YUTP) 2017/2283, (YUTP) 2019/2191 ja (YUTP) 2023/387, joilla luodaan tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskeva maailmanlaajuinen raportointijärjestelmä (iTrace-järjestelmä) ja tehostetaan sitä.

Tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaiset siirrot sekä luvaton pääsy niiden valmistuksessa ja käytössä tarvittaviin komponentteihin ja teknologioihin muodostavat selkeän haasteen unionin turvallisuudelle. Siihen sisältyy muun muassa se, että vihamieliset valtiot hankkivat niitä ja siirtävät niitä edelleen; tällaisten aseiden luvattomien vastaanottajien toimet, jotka haittaavat unionin kehitysyhteistyötä ja kriisinhallintaa, humanitaarisia toimia ja vakauttamispyrkimyksiä aseellisten konfliktien koettelemilla maailman alueilla; sekä se, että rikolliset, järjestäytyneet rikollisryhmät ja terroristit käyttävät niitä iskuissa Euroopan maaperällä.

Päätöksen (YUTP) 2023/387 mukaisesti toteutetut toimet vahvistavat, että taistelukentän luonne on muuttunut toisiaan seuranneiden iTrace-toimien kuluessa. Vihamieliset valtiot ja luvattomat vastaanottajat käyttävät enenevässä määrin laajalti saatavilla olevaa teknologiaa, myös miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien valmistukseen käytettävää teknologiaa, parantaakseen perinteisten tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden suorituskykyä. Vain vähän kapasiteettia omaavien toimijoiden mahdollisuudet kehittää yhä edistyneempiä aseita kasvavat nopeasti, mikä tulee edelleen muovaamaan aseellisia konflikteja kaikkialla maailmassa.

iTrace-hanke ollut merkittävä, sillä sen avulla on voitu varoittaa EU:n jäsenvaltioita tästä kehityksestä ja tukea kansallisia ja monenvälisiä toimia aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittomien toimitusketjujen torjumisessa. EU:n jäsenvaltiot vahvistivat iTrace-järjestelmän strategisen merkityksen asevientivalvonnasta 14. huhtikuuta 2025 annetuissa neuvoston päätelmissä. iTrace-hanketta on tähän mennessä toteutettu yli 40:ssä konfliktien koettelemassa valtiossa, ja sillä on luotu maailman suurin tietorekisteri tarkoituksenvastaisesti siirretyistä tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista ja tuettu näin yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu), asekauppasopimuksen 11 artiklan, kansainvälisen jäljittämisvälineen, YK:n pienasetoimintaohjelman ja ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen kehyksen täytäntöönpanoa.

Hankkeessa on dokumentoitu tuhansia tarkoituksenvastaisten siirtojen tapauksia, tuettu syytetoimia ja tuotettu tietoa sellaisille yhteisöille asetettujen pakotteiden pohjaksi, jotka toimittavat vihamielisille toimijoille aseita, ampumatarvikkeita ja niihin liittyviä komponentteja. Nämä toimet vahvistavat iTrace-järjestelmän olevan strategisesti merkittävä aloite, joka tukee päätöksentekoa kaikissa asevalvonta- ja turvallisuusprosesseissa.

1.2 iTrace-hanke on osoittanut valmiutensa reagoida nopeasti muuttuvaan globaaliin turvallisuusympäristöön. iTrace-järjestelmän tuottaman tiedon kysyntä kasvaa edelleen konfliktien lisääntyessä ja kytkeytyessä yhä tiiviimmin toisiinsa, mikä edellyttää monitahoisempaa toimitusketjun analysointia ja tehokkaampaa analysointi- ja tietojenkäsittelykapasiteettia.

Tämän päätöksen tarkoituksena on näin ollen jatkaa ja vahvistaa päätöksen (YUTP) 2023/387 mukaista hanketta tarjoamalla unionin päätöksentekijöille ja alan toimijoille järjestelmällisesti koottua politiikan kannalta merkityksellistä tietoa, joka tukee tehokkaita näyttöön perustuvia strategioita aseiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman leviämisen torjumiseksi.

1.3 Tässä päätöksessä säädetään aseita koskevan maailmanlaajuisen iTrace-raportointijärjestelmän jatkuvasta ylläpidosta ja kehittämisestä, mukaan lukien kentälle lähettämisen lisääminen; jäsenvaltioille räätälöity tuki kuulemisten, niille kohdennettujen tietotuotteiden, ympärivuorokautisen tukipalvelun ja toimituksen jälkeisen todentamisen muodossa sekä konfliktien koettelemien valtioiden kansallisille viranomaisille tarjottava koulutus ja mentorointi jäljittämisvalmiuksien ja tarkoituksenvastaisten siirtojen torjuntavalmiuksien vahvistamiseksi.

2. Yleiset tavoitteet

Toimella tuetaan kansainvälisiä ponnisteluja tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan aiheuttamien epävakauttavien vaikutusten torjumiseksi. Tavoitteena on erityisesti

- tukea yhteisen kannan 2008/944/YUTP (konsolidoitu), asekauppasopimuksen, YK:n pienasetoimintaohjelman, jäljittämismallin ja ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen kehyksen täytäntöönpanoa;
- avustaa jäsenvaltioita tarkoituksenvastaisten siirtojen riskin arvioinnissa ja vähentämisessä;
- tunnistaa tarkoituksenvastaisiin siirtoihin liittyviä reittejä, toimijoita ja verkostoja oikeudellisten menettelyjen tueksi;
- lujittaa yhteistyötä YK:n elinten, Interpolin (iARMS), Europolin ja muiden kumppaneiden kanssa;
- tuottaa tietoa kansainvälisen ja alueellisen yhteistyön ja avunannon painopistealoja varten;
- tukea asekauppasopimuksen täytäntöönpanon seurantaan ja ennen vientiä suoritettavaa tarkoituksenvastaisten siirtojen riskin arviointia ja
- vahvistaa CAR:n (Conflict Armament Research) valmiuksia dokumentoida ja analysoida aseissa käytettyjä komponentteja ja teknologioita.

3. Pitkän aikavälin kestävyys ja tulokset

Toimi tarjoaa kestävän ja jäsenellisen kehityksen tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden laittoman leviämisen jatkuvalla seurannalla. Se lisää merkittävästi unionin toimielinten, jäsenvaltioiden ja kansainvälisten kumppaneiden käytettävissä olevan aseisiin liittyvän tiedon määrää, laajuutta ja analyttistä arvoa ja tukee tehokkaiden toimintapolitiikkojen, myös pakotteiden ja riskinvähentämistoimenpiteiden, kohdennettua kehittämistä tavanomaisten aseiden valvonnan ja vientivalvonnan aloilla.

Toimen avulla etenkin

- tallennetaan lisää tietoja iTrace-tiedonhallintajärjestelmään ja ylläpidetään sitä. Kyseessä on pitkän aikavälin tietorekisteri, johon kootaan todennettua tietoa laittomista tavanomaisista aseista, ampumatarvikkeista, komponenteista ja niihin liittyvistä teknologioista;
- tarjotaan asevalvonta-alan päätöksentekijöille ja toimijoille vankka analyysiväline, jonka avulla voidaan tunnistaa tarkoituksenvastaisiin siirtoihin liittyviä riskejä, määritellä avunannon ja yhteistyön painopistealoja sekä tukea alueellisia ja osa-alueellisia koordinoituneita mekanismeja;
- säilytetään riittävä joustavuus, jonka ansiosta voidaan tuottaa politiikan kannalta merkityksellisiä tuloksia vastauksena muuttuviin poliittisiin ja turvallisuusvaatimuksiin;
- tehostetaan kansainvälisten ja alueellisten aseuranta-alan järjestöjen työtä jatkuvan tietojen jakamisen ja teknisen tuen avulla ja
- luodaan konfliktien koettelemissa valtioihin kestävä kansallinen valmiudet tunnistaa ja jäljittää laittomia tavanomaisia aseita ja raportoida niistä ja vahvistaa näin sitoutumista kansainvälisiin asevalvonta- ja lainvalvontaprosesseihin.

4. Toimen kuvaus

4.1 Hanke 1: Teknisten valmiuksien kehittäminen aseiden tunnistamisessa ja jäljittämisessä

Tavoite: Vahvistetaan konfliktien koettelemien valtioiden kansallisten viranomaisten valmiuksia tunnistaa, dokumentoida, jäljittää ja hallinnoida laittomia tavanomaisia aseita ja ampumatarvikkeita ja torjua tarkoituksenvastaisten siirtojen riskejä niiden lähteellä.

Toiminta: Koulutus ja mentorointi toteutetaan toistuvien kenttävierailujen ja yhteisten tutkimusten avulla. Toimintaan sisältyvät ohjeet muun muassa tavanomaisten aseiden tunnistamisesta ja dokumentoinnista, todisteiden käsittelystä ja alkuperäketjusta, kansainvälisen jäljittämisvälineen täytäntöönpanosta, merkitsemis- ja rekisteröintikäytännöistä sekä fyysisen turvallisuuden ja varastojen hallinnan arvioinnista. Koulutus räätälöidään kansallisten tarpeiden mukaan, ja sitä annetaan lainvalvontaelimille, syyttäjille ja tarvittaessa rauhantukihenkilöstölle sekä YK:n tai EU:n operaatioille.

Tulokset: Hanke parantaa kansallisia jäljittämismääriä ja kenttätutkimusryhmien pääsyä iTrace-järjestelmään, lisää kerättyjen tietojen määrää ja parantaa niiden laatua sekä tukee asekauppasopimuksen, kansainvälisen jäljittämisvälineen, pienasetoimintaohjelman, maailmanlaajuisen kehityksen, kestävän kehityksen tavoitteen 16.4.2 ja unionin tukemien asevalvonta-aloitteiden täytäntöönpanoa.

Indikaattorit: Enimmillään 40 koulutus- ja mentorointivierailua paikalle kolmivuotisen hankekauden aikana.

4.2 Hanke 2: iTrace-järjestelmän ylläpito ja kenttätutkimukset

Tavoite: Hankkeella tuetaan kenttätutkimusta tavanomaisten aseiden ja ampumatarvikkeiden liikkumisesta konfliktialueilla. Hankkeessa asetetaan etusijalle maat, joiden tilannetta jäsenvaltiot pitävät erityisen huolestuttavana. Näitä ovat muassa Irak, Jemen, Libanon, Libya, Somalia, Sudan, Syyria ja Ukraina.⁸ Nämä kenttätutkimukset antavat sellaista konkreettista näyttöä tavanomaisten aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista kapinallisille ja terroristijoukoille, joka jäisi muuten ulkopuolisilta tarkkailijoilta näkemättä (mukaan lukien aseita vievät EU:n jäsenvaltiot). Niissä myös jäljitetään aseiden, ampumatarvikkeiden, niiden komponenttien ja teknologioiden välisiä yhteyksiä näillä eri konfliktialueilla. CAR pyytää EU:n neuvoston asesulku- ja asevientityöryhmältä ennakkohyväksyntää ennen kuin se ryhtyy merkittäviin toimiin missään sellaisessa maassa, joka ei ole aiemmin ollut iTrace-kenttätutkimusten tai iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmien kohteena.

Toiminta: Päteviä asealan asiantuntijoita lähetetään suorittamaan kenttäanalyysiä konfliktialueilta talteen otetuista laittomista tavanomaisista aseista, ampumatarvikkeista, komponenteista ja niihin liittyvistä teknologioista. Toimintaan sisältyy tehokkaampi valokuvadokumentaatio, teknisen rikostutkimuksen menetelmien hyödyntäminen, poistettujen tai vahingoittuneiden merkintöjen palauttaminen, valmistajaa, maahantuoja ja loppukäyttäjää koskevien tietojen todentaminen sekä asiaan liittyvien pakkaus-, kuljetus- ja logistiikka-asiakirjojen analysointi. Tutkimuksissa arvioidaan myös käytötapoja, muuntamista ja taistelukentillä mukauttamista, muun muassa kaupallisten komponenttien ja uusien teknologioiden sisällyttämistä.

Kaikki todennetut todisteet tallennetaan iTrace-tiedonhallintajärjestelmään ja tarvittaessa sähköiseen kartoitusportaaliin, mikä mahdollistaa eri alueiden ja ajanjaksojen vertailevan analyysin. Yhteistyö luotettavien paikallisten kumppaneiden kanssa tukee jatkuvaa tiedonkeruuta, ja jäsenelty koordinointi jäsenvaltioiden kanssa auttaa selkeyttämään tutkinnan alaa, hallitsemaan herkkyystekijöitä ja välttämään eturistiriitoja.

---

⁸ Sisältää myös toimet neuvoston päätöksen N:o 833/2014 (konsolidoitu) tukemiseksi, mukaan lukien Ukrainassa dokumentoidut seikat.

Tulokset: Hanke tuottaa luotettavaa ja vertailukelpoista todennettua näyttöä tarkoituksenvastaisista siirroista ja laittomasta kaupasta useilla eri alueilla. Jäsenvaltiot saavat sen ansiosta paremman käsityksen laittomista toimitusketjuista, laittomaan kauppaan sekä alkuperän salaamiseen käytetyistä menetelmistä, ja hanke vahvistaa niiden valmiuksia estää laittomat siirrot vientivalvonnan, pakotteiden ja lainvalvontatoimien avulla.

Indikaattorit: Enimmillään 75 kentälle lähettämistä, tarvittaessa myös laajennetut vierailut, kolmivuotisen hankekauden aikana.

4.3 Hanke 3: Räättälöity tuki jäsenvaltioille

Tavoite: Tarjotaan jäsenvaltioiden asevientivalvontaviranomaisille ja päätöksentekijöille tarkoituksenvastaisten siirtojen riskeihin ja viennin jälkeiseen valvontaan liittyvää räätälöityä operatiivista ja analyttistä tukea.

Toiminta: Tukeen sisältyvät säännölliset kahdenväliset kuulemiset ja vierailut pääkaupunkeihin, ympärivuorokautisen tukipalvelun toiminta, salattuja iTrace-tietoja sisältävien suojattujen sähköisten tulostaulujen ylläpito, aseita koskevan maailmanlaajuisen iTrace-raportointijärjestelmän ylläpito, turvaaminen ja merkittävä parantaminen, mukaan lukien tarkistettu datamalli ja koneoppimiseen perustuva datan syöttö ja data-analytiikka, sekä toimituksen tai luovutuksen jälkeisten tarkastuskäyntien tarjoaminen virallisesta pyynnöstä.

Tulokset: Hanke vahvistaa tarkoituksenvastaisten siirtojen riskin arviointia, tehostaa viennin jälkeistä seurantaa, tukee yhteisen kannan 2008/944/YUTP ja asekauppasopimuksen mukaisia lupapäätöksiä ja helpottaa tietoon perustuvaa osallistumista kansainvälisiin poliittisiin prosesseihin.

Indikaattorit: Enimmillään 20 vierailua jäsenvaltioiden pääkaupunkeihin, tulostaulujen ja neuvontapalvelujen jatkuva toiminta.

4.4 Hanke 4: Tiedottaminen, poliittinen ohjeistus ja kansainvälinen koordinointi

Tavoite: Edistetään iTrace-järjestelmän tuotosten tehokasta käyttöä ja vahvistetaan kansainvälistä koordinointia ja tiedonjakoa tavanomaisten aseiden valvonnan tukemiseksi.

Toiminta: Toimintaan sisältyy osallistuminen kansainvälisiin konferensseihin ja poliittisiin prosesseihin, kohdennettu diplomaattinen toiminta, poliittisen ohjeistuksen tukeminen ja virallisten tiedonjakojärjestelyjen kehittäminen sellaisten asiaankuuluvien organisaatioiden kanssa, jotka voivat toimittaa tietoja iTrace-järjestelmään.

Tulokset: Hanke lisää iTrace-järjestelmän tunnettuutta kansainvälisesti, tehostaa yhteistyötä EU:n ulkopuolisten kumppaneiden kanssa ja vahvistaa politiikan johdonmukaisuutta kaikissa asevalvonta- ja pakotekehyksissä.

Indikaattorit: Enimmillään 50 tiedotukseen ja poliittiseen ohjeistukseen liittyvää toimea hankekauden aikana.

4.5 Hanke 5: iTrace-tutkimustuotokset

Tavoite: Tuotetaan iTrace-tietoihin pohjautuvia arvovaltaisia tutkimustuotoksia, joita hyödynnetään poliittisissa keskusteluissa ja tarkoituksenvastaisten siirtojen ja laittoman kaupan torjumiseksi toteuttavissa operatiivisissa toimissa.

Toiminta: Perusteellinen analyysi, jonka pohjalta laaditaan, tarkistetaan, julkaistaan ja levitetään enimmillään 20 toimintapolitiikkaan keskittyvää tuotosta, joissa käsitellään tärkeimpiä laittoman kaupan muotoja, alueellisia suuntauksia ja uusia riskejä.

Tulokset: Hanke vahvistaa iTrace-tietojen poliittista merkitystä, lisää avoimuutta ja tukee toimen jatkuvaa näkyvyyttä kansainvälisen politiikan ja median toimintaympäristöissä.

4.6 Hanke 6: Tavanomaisten aseiden, ampumatarvikkeiden ja komponenttien jäljittäminen ja tutkinnat

Tavoite: Laaditaan virallisia jäljityspyyntöjä ja niihin liittyviä tutkimuksia tarkoituksenvastaisten siirtojen mekanismien, luvattomien uudelleensiirtojen, pakotteiden rikkomisen ja laittomien tavanomaisten aseiden toimitusverkostojen rakenteen tunnistamiseksi.

Toiminta: Jatkuva ohjelma, jossa kansallisille hallituksille ja asiaankuuluville tahoille esitetään jäljityspyyntöjä, jotka koskevat laittomia tavanomaisia aseita, ampumatarvikkeita ja iTrace-tutkimuksissa dokumentoituja komponentteja. Tätä toimintaa tuetaan analyttisellä työllä, johon kuuluu toimitusketjujen rekonstruointi, verkostojen kartoitus sekä tarkoituksenvastaisiin siirtoihin osallistuvien rahoituksesta, logistiikasta tai välitystoiminnasta vastaavien toimijoiden arvioiminen. CAR jatkaa uusien teknologioiden ja menetelmien tutkimista ja soveltamista jäljitettävyyden ja analyttisen tarkkuuden parantamiseksi.

Jäljittämistä koordinoidaan tiiviisti viejä- ja kauttakulkumaiden ja erityisesti jäsenvaltioiden aseiden vientivalvonnasta vastaavien viranomaisten kanssa. Sillä tuetaan luvattomien uudelleensiirtojen, viennin jälkeisten tarkoituksenvastaisten siirtojen ja loppukäyttäjiä koskevien sitoumusten rikkomisten tunnistamista. Tuloksia hyödynnetään tarkoituksenvastaisiin siirtoihin kohdennetuissa torjuntatoimissa, kuten vientilupia koskevissa riskinarvioinneissa, pakotteiden täytäntöönpanossa ja verkostojen toiminnan häirintämahdollisuuksissa.

Tulokset: Hanke laajentaa edelleen konflikteissa käytettyjen jäljitettyjen aseiden ja ampumatarvikkeiden maailmanlaajuista rekisteriä, tarkentaa kuvaa tarkoituksenvastaisten siirtojen inhimillisistä, taloudellisista ja logistisista ulottuvuuksista ja tarjoaa päätöksentekijöille toteuttamiskelpoisia vaihtoehtoja puuttua laittomiin siirtoihin perinteisten asevientikieltojen ja vientivalvonnan ohella.

5. Sijaintipaikat

Hankkeiden toteutustapoja ovat kentälle lähettäminen konfliktialueilla, kahdenväliset toimet jäsenvaltioiden pääkaupungeissa, osallistuminen kansainvälisiin foorumeihin sekä tutkimus- ja julkaisutoiminta valituissa eurooppalaisissa kohteissa.

6. Kesto

Toimen kesto on yhteensä 36 kuukautta.

7. Täytäntöönpanosta vastaava organisaatio ja unionin näkyvyys

CAR lähettää pieniä kenttätutkimusryhmiä paikallisten puolustus- ja turvallisuusjoukkojen, rauhanturva- tai rauhantukihenkilöstön ja muiden turvallisuusalan toimijoiden keskuuteen. Aina kun nämä joukot tai operaatiot turvaavat paikkoja, joissa kerätään laittomia aseita tai todistusaineistoa, CAR:n ryhmät ottavat talteen kaiken saatavilla olevan todistusaineiston laittomista aseista ja niiden käyttäjäryhmistä. Sen jälkeen CAR jäljittää kaikki yksilöllisesti tunnistettavissa olevat tavarat ja suorittaa laajoja tutkimuksia niiden laittomista siirroista, toimitusketjuista ja tuesta osapuolille, jotka uhkaavat rauhaa ja vakautta.

CAR rekonstruoi yhteistyössä kansallisten vientilupaviranomaisten ja valtiosta riippumattomien tahojen kanssa toimitusketjut, jotka ovat vastuussa aseiden toimittamisesta aseellisiin konflikteihin, tunnistamalla laittoman toiminnan ja aseiden tarkoituksenvastaiset siirrot laillisilta markkinoilta laittomille markkinoille. CAR tallentaa kerätyt tiedot maailmanlaajuiseen aseiden seurantajärjestelmäänsä (iTrace), joka on yli miljoonalla konflikteissa käytettyjä aseita, ampumatarvikkeita ja niihin liittyvää materiaalia koskevalla merkinnällään maailman laajin konflikteissa käytettyjä aseita koskeva tietorekisteri.

CAR käyttää tätä tietoa a) varoittaakseen jäsenvaltioita tavanomaisten aseiden ja niissä käytettävien ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisista siirroista ja b) mahdollistaakseen kohdennetut tarkoituksenvastaisien siirtojen torjumista koskevat aloitteet, mukaan lukien tarkistetut vientivalvonnan toimenpiteet ja kansainvälinen diplomaattinen toiminta.

Tällä toimintatavalla on todistetusti havaittu tarkoituksenvastaiset siirrot lähes välittömästi, kun CAR:n kenttäryhmät ovat vielä konfliktialueella ollessaan ilmoittaneet jäsenvaltioille aseiden tarkoituksenvastaisista siirroista. Joissain tapauksissa CAR:n ryhmät ovat havainneet aseiden luvattoman edelleen siirron kahden kuukauden kuluessa siitä, kun aseet lähtivät tehtaalta.

Päätöksessä (YUTP) 2019/2191 tuettiin sitä, että CAR jatkaa ja tehostaa 25. marraskuuta 2013 annettua päätöksellä 2013/698/YUTP perustettua iTrace-hanketta, jota jatkettiin päätöksillä (YUTP) 2015/1908, (YUTP) 2017/2283, (YUTP) 2019/2191 ja (YUTP) 2023/387. Hankkeet (iTrace I, II, III, IV ja V) ovat vakiinnuttaneet iTrace-järjestelmän merkittäväksi konflikteissa käytettäviä aseita koskevaksi maailmanlaajuiseksi seuranta-aloitteeksi ja tarjonneet suoraa tukea EU:n vientilupaviranomaisille ja asevalvonta-alan poliittisille päättäjille. EU:n jäsenvaltiot tunnustivat iTrace-hankkeen ratkaisevan merkityksen viimeksi asevientivalvonnasta 14. huhtikuuta 2025 antamissaan päätelmissä, joissa neuvosto sitoutui jatkamaan tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita koskevan maailmanlaajuisen iTrace-raportointijärjestelmän tukemista ja kehittämistä.

Lisäksi 2. joulukuuta 2015 annetussa EU:n toimintasuunnitelmassa ampuma-aseiden ja räjähteiden laittoman kaupan ja käytön torjumiseksi kehoitettiin laajentamaan iTrace-järjestelmän käyttöä ja suositeltiin, että jokainen kansallinen lainvalvontaviranomainen aina havaitessaan aseiden ja ampumatarvikkeiden tarkoituksenvastaisia siirtoja vertaa havaintoja iTrace-järjestelmän tietoihin. Vuonna 2019 CAR teki yhteisymmärryspöytäkirjan Europolin kanssa avustukseensa näissä toimissa. Lisäksi CAR on toimittanut iTrace-tietoja Interpolin iARMS-järjestelmään ja auttanut Interpolia tunnistamaan aseita, joiden tietoja jäsenvaltiot ovat tallentaneet iARMS-järjestelmään.

CAR toteuttaa kaikki tarvittavat toimenpiteet julkistaakseen sen, että toiminta on Euroopan unionin rahoittama. Tällaiset toimenpiteet toteutetaan Euroopan komission laatiman ja julkaiseman Euroopan unionin ulkoisten toimien viestintää ja näkyvyyttä koskevan käsikirjan mukaisesti.

CAR varmistaa siten unionin osallistumisen näkyvyyden asianmukaisilla logoilla ja julkisuudella, joissa korostetaan unionin roolia, varmistetaan unionin toimien avoimuus ja lisätään tietoisuutta kyseisen päätöksen syistä sekä unionin tuesta päätökselle ja tämän tuen tuloksista. Hankkeessa tuotetussa materiaalissa tuodaan selkeästi esiin unionin lippu tämän lipun asianmukaisesta käytöstä ja jäljentämisestä annettujen unionin suuntaviivojen mukaisesti.

8. Menetelmät ja takeet kansallisille hallituksille

iTrace-järjestelmään liittyvässä toiminnassa noudatetaan poliittisesti tasapainoista raportointia. Riippumattomuutta ja objektiivisuutta koskevien CAR:n peruseriaatteiden mukaisesti toiminnassa raportoidaan laittomista tavanomaisista aseista ja niissä käytettävistä ampumatarvikkeista sekä niiden valmistukseen ja käyttöön tarvittavista komponenteista ja teknologioista, joita CAR:n kenttätutkimusryhmät dokumentoivat konfliktien koettelemisissa valtioissa riippumatta siitä, minkä tyyppisiä aseet tai ampumatarvikkeet ovat tai mikä on niiden alkuperä taikka mitä yhteyksiä kyseisten aseiden hallussapitäjällä on. CAR on tietoinen siitä, että jäsenvaltiot, jotka antavat tietoja avoimuuden nimissä, voivat saattaa asevientinsä laajemman julkisen tarkastelun kohteeksi. Näin ollen CAR mahdollisimman suuressa määrin

- a) mainitsee julkisessa raportoinnissaan ne jäsenvaltiot, jotka ovat avoimuuden nimissä toimittaneet tietoja iTrace-järjestelmään liittyvään toimintaan ja
- b) varmistaa, että iTrace-järjestelmän julkisessa raportoinnissa tehdään selvä ero edellä mainittujen jäsenvaltioiden ja niiden valtioiden välillä, jotka yleisesti ottaen eivät anna tietoja iTrace-tutkinnan tueksi.

8.1 Toiminnan selkeys

CAR pyytää EU:n neuvoston asesulku- ja asevientityöryhmältä ennakkohyväksyntää ennen kuin se ryhtyy merkittäviin toimiin missään sellaisessa maassa, joka ei ole aiemmin ollut iTrace-kenttätutkimusten tai iTrace-koulutus- ja mentorointiohjelmien kohteena. Näissä pyynnöissä esitetään CAR:n tutkinnan yleinen painopiste ja kyseisen maan kohdalla suunnitellut menetelmät. Tämän neuvoston päätöksen hyväksymisajankohtana iTrace-ohjelmia oli jo toteutettu seuraavissa maissa: Afganistan, Bahrain, Benin, Burkina Faso, Kamerun, Keski-Afrikan tasavalta, Tšad, Kongon demokraattinen tasavalta, Norsunluurannikko, Egypti, Etiopia, Gambia, Ghana, Intia, Irak, Israel, Jordania, Kenia, Libanon, Libya, Mali, Mauritania, Marokko, Mosambik, Myanmar, Nepal, Niger, Nigeria, Pakistan, Filippiinit, Saudi-Arabia, Senegal, Somalia, Somalia, Etelä-Sudan, Sudan, Syyria, Togo, Tunisia, Turkki, Uganda, Ukraina, Yhdistyneet arabiemiirikunnat ja Jemen.

8.2 Vinoumien lieventäminen

CAR myöntää, että se, miten yksityiskohtaisia vastauksia kansalliset hallitukset antavat jäljityspyyntöihin – vaihdellen vastaamatta jättämisestä tietojen antamiseen täydellisinä ja asesiirtoja koskevien asiakirjojen toimittamiseen – voi johtaa siihen, että jäsenvaltiot kokevat eriasteista julkista tarkkailua. CAR sitoutuu lieventämään mahdollisia epäsuoria vinoumia, joita tällainen jäljitysvastauksissa esiintyvä epäsuhte saattaa aiheuttaa iTrace-raportoinnissa, seuraavasti:

- a) se esittää tekstin johdanto-osassa nimenomaisesti kaikki iTrace-järjestelmään liittyvän toiminnan yhteydessä raportoidut tapaukset, joissa jäsenvaltiot ovat vastanneet jäljityspyyntöihin avoimesti ja tavalla, joka tarpeen mukaan vahvistaa yksiselitteisesti kyseisten jäljityspyyntöjen kohteena olevien siirtojen laillisuuden
- b) se esittää tekstin johdanto-osassa nimenomaisesti kaikki iTrace-järjestelmään liittyvän toiminnan yhteydessä raportoidut tapaukset, joissa valtiot eivät ole vastanneet jäljityspyyntöihin, ja toteaa, että ”koska jäljityspyyntöön ei ole saatu vastausta, CAR ei voi ottaa kantaa kyseisen siirron laillisuuteen” (tätä ei sovelleta tapauksiin, joissa jäsenvaltiot ovat toimittaneet vastauksena tiettyihin jäljityspyyntöihin perustelut sille, miksi ne eivät voi vastata välittömästi tai täysimääräisesti).

8.3 Jäljitysprosessi

Jäsenvaltiot ja valtiosta riippumattomat tahot vastaavat CAR:n iTrace-hankkeen puitteissa esittämiin jäljityspyyntöihin täysin oman harkintansa mukaan vientivalvontaa ja tietojen luottamuksellisuutta koskevan kansallisen lainsäädäntönsä mukaisesti. Jäljitysprosessi on kuitenkin konkreettisin tapa todentaa CAR:n julkisissa tuotoksissa esittämien tietojen paikkansapitävyys. Varoittamalla tarkoituksenvastaisten siirtojen osapuolia ennen tietojen julkistamista (iTrace-järjestelmän tai CAR:n julkaisujen avulla) CAR antaa jäljityspyyntöjen vastaanottajille mahdollisuuden vastata väitteisiin ja oikaista tiedot.

CAR lähettää aluksi vientivalvonnan alaisia tavaroita koskevat jäljityspyynnot sähköisesti New Yorkissa sijaitsevaan kyseisen maan pysyvään edustustoon Yhdistyneissä kansakunnissa, mutta kannustaa kansallisia hallituksia hallinnollisista syistä nimeämään pääkaupungissa sijaitsevan yhteyspisteen iTrace-järjestelmään liittyvän toiminnan yhteydessä vastaisuudessa tapahtuvaa viestintää varten.⁹ Valvomattomien tavaroiden osalta CAR lähettää jäljityspyynnot sähköisesti tavaroita valmistaville tai vieville tahoille.

Jäljitysprosessissa noudatetaan CAR:n sisäistä menettelytapaohjetta 02.02, ja se muodostuu seuraavista vaiheista:

- a) tietojen tallentamisen yhteydessä kenttätutkimusryhmät, joiden tehtävänä on jäljittää tavanomaisia aseita ja niissä käytettäviä ampumatarvikkeita, kirjaavat ne jäljittämistä varten aseita koskevaan maailmanlaajuiseen iTrace-raportointijärjestelmään;
- b) CAR:n jäljitysyksikkö tarkastaa kaikki muut paikalla kerätyt tiedot ja yhdessä CAR:n analyysiyksikön kanssa esittää kaikki tarpeellisiksi katsomansa lisäjäljityspyynnot;
- c) jäljityksen kohteeksi valittujen tavaroiden osalta järjestelmä automaattisesti i) antaa kullekin tavaralle jäljityspyyntönumeron, ii) kokoaa yhden tai useamman tavaran jäljityspyynnot, jotka on tehty yhdestä ja samasta maasta, yhdeksi jäljitystiedonannoksi ja iii) antaa kullekin jäljitystiedonannolle viitenumeron;
- d) jäljityspyynnön lähettämisestä alkaa 28 päivän odotusaika ottaen huomioon kansalliset menettelytavat esimerkiksi jäsenvaltioissa. Odotusaikana tavaraa ei saa julkaista eikä siihen saa viitata missään CAR:n tuotoksissa;
- e) jos jäljitysyksikkö ei ole saanut jäljityspyyntöön vastausta 28 päivän määräajan päättyessä, se voi lähettää muistutuksen (sähköpostin tai puhelimen välityksellä, ja se säilyttää muistiinpanot kaikista yhteydenotoista). Muistutus ei käynnistä uutta 28 päivän määräaikaa;

---

⁹ Jäsenvaltioille muistutetaan, että kansainvälisen jäljittämisvälineen ja asekauppasopimuksen mukaiset sitoumukset, jotka liittyvät tietojen säilyttämiseen vähintään kymmenen vuoden ajan, eivät millään tavoin estä jäsenvaltioita jakamasta tietoja, jos jäljittämisvälineen ja asekauppasopimuksen mukaisia vähimmäissäilyttämisaikoja vanhempia tietoja on olemassa. Jäsenvaltioita kannustetaan jakamaan iTrace-hankkeen kanssa kaikki saatavilla olevat tiedot aseiden, ampumatarvikkeiden ja niihin liittyvien tarvikkeiden tuotannosta ja siirroista, jos tällaisia tietoja on olemassa, kuluneesta ajasta riippumatta.

- f) kun jäljitysyksikkö saa jäljityspyyntöön vastauksen, se ilmoittaa siitä kaikille asiaankuuluville henkilöstön jäsenille. Asiaankuuluvat henkilöstön jäsenet keskustelevat vastauksesta jäljitysyksikön kanssa ja päättävät toteutettavista toimista (esim. vastasiko vastaava osapuoli CAR:n kysymyksiin? Olisiko CAR:n toteutettava jatkotoimia tai pyydettyä selvennystä? Voiko CAR antaa vastineoikeutta koskevan ilmoituksen?);
- g) sen jälkeen kun kaikki selvennykset on saatu, jäljitysyksikkö laatii vastineoikeutta koskevan ilmoituksen. Se on suppea yhteenveto tiedoista, jotka on toimitettu vastauksena CAR:n pyyntöön, ja siihen sisältyy vastineita, joissa vastataan puuttuviin tai epätäydellisiin tietoihin. Teksti on tarkoitettu toistettavaksi sanatarkasti iTrace-järjestelmässä ja CAR:n muissa tuotoksissa, ja siinä on otettava huomioon kaikki tiedot, jotka vastaaja on toimittanut jäljityspyyntöön. Jäljitysyksikkö toimittaa tekstiluonnoksen sille ryhmälle, jonka tehtävänä on pyytää jäljityksen tarkastelua. Kun teksti on hyväksytty, asianomainen ryhmä ilmoittaa siitä kirjallisesti jäljitysyksikölle, joka lähettää vastineoikeutta koskevan ilmoituksen. Jäsenvaltioille muistutetaan, että vastineoikeuden tekstin sanatarkasta muodosta sopimisella ainoastaan varmistetaan raportoinnin paikkansapitävyys, eikä sen tarkoituksena ole rajoittaa tavaran koko alkuperäketjua koskevan raportoinnin laajuutta. Kaikilla vastineoikeutta koskevaan ilmoitukseen sisältyvillä tiedoilla olisi pyrittävä selvittämään mahdollisimman tarkasti tavaran tunnistetiedot, tuotanto, vienti, tuonti, loppukäyttäjät ja ilmoitettu loppukäyttö, mukaan lukien edellä mainittuihin toimiin osallistuneiden osapuolten nimet, elleivät kyseiset tiedot ole todistettavasti virheellisiä;
- h) vastineoikeutta koskevan ilmoituksen lähettäminen käynnistää uuden 28 päivän odotusajan, jonka aikana CAR pyytää vastaavaa osapuolta ehdottamaan lisäyksiä tai muutoksia vastineoikeutta koskevaan tekstiin;
- i) jos vastaava osapuoli ehdottaa muutoksia vastineoikeutta koskevaan tekstiin, CAR muuttaa tekstiä ja myöntää vastineoikeuden uudelleen. Joka kerta kun jäljitysyksikkö antaa vastineoikeutta koskevan ilmoituksen uudelleen, alkaa uusi 28 päivän odotusaika. Tämä prosessi voidaan toistaa, kunnes CAR katsoo, että rakentava keskustelu on saatu päätökseen. CAR ei ole velvollinen hyväksymään muutoksia vastineoikeutta koskevaan ilmoitukseen loputtomasti;
- j) vastineoikeutta koskeva prosessi päättyy joko silloin kun asianomainen hallitus tai muu taho ilmoittaa CAR:lle voivansa hyväksyä tekstin tai kun CAR katsoo, että asianomaisen hallituksen tai muun tahon ehdottamat lisämuutokset eivät ole päteviä tai ne ovat tarpeettomia, tai kun 28 päivän odotusaika on päättynyt ilman vastausta. Jos hallitus ilmoittaa olevansa eri mieltä CAR:n kanssa ja CAR katsoo, että esitetyt seikat eivät ole päteviä tai ne ovat tarpeettomia, CAR:n on viitattava vastalauseisiin vastineoikeutta koskevassa tekstissä. Jos vastauksesta puuttuu tavaran tuotantoon, ominaisuuksiin tai toimitusketjuun liittyviä tietoja, CAR voi käyttää päätelmiensä ja julkisen raportoinnin perustana omia tunnistusvalmiuksiaan tai muita luotettavia lähteitä;
- k) silloin kun vastineoikeutta koskeva prosessi on meneillään ja julkaiseminen on lähellä eli kaksi viikkoa ennen tekstin lukitsemista, CAR ilmoittaa vastaavalle osapuolelle, että asianomaiseen julkaisuun ei sisällytetä uusia muutoksia tekstin lukitsemispäivän jälkeen;

- l) kun jäljitysyksikkö on sisällyttänyt kaikki muutokset ja lisäykset vastineoikeutta koskevaan tekstiin, se toimittaa tekstiluonnoksen sille ryhmälle, jonka tehtävänä oli pyytää jäljityksen tarkastelua. Kun teksti on hyväksytty, CAR:n ryhmä ilmoittaa siitä kirjallisesti jäljitysyksikölle. Hyväksymisen jälkeen vastineoikeutta koskeva teksti lukitaan eikä siihen enää voida tehdä uusia muutoksia. Tästä lähtien teksti on toistettava sanatarkasti kaikissa asiaan viittaavissa julkisissa tai ei-julkisissa tuotoksissa. Sen vuoksi on ehdottoman tärkeää, että jäljitysyksikkö ja asianomaiset ryhmät sopivat koko tekstin sanatarkasta muodosta ennen vastineoikeuden myöntämistä; ja
- m) jos hallitus tai muu taho vastauksessaan CAR:n jäljityspyyntöihin ilmoittaa toimitusketjun seuraavan linkin, CAR esittää tuolle osapuolelle uuden jäljityspyynnön ja jäljitysprosessi alkaa uudelleen a alakohdasta.

8.4 Ennakkoilmoitus

CAR lähettää ennakkoilmoituksen kaikille osapuolille, joihin iTrace-julkaisuissa viitataan merkittävässä määrin. Se annetaan virallisena tiedonantona, jonka tulevan julkaisun laatija laatii ja jäljitysyksikkö lähettää. Ennakkoilmoituksessa kuvataan, miten raportissa viitataan kyseisen hallituksen tai muun siinä mainitun organisaation ja kyseisen tapauksen väliseen suhteeseen, ja sen tarkoituksena on varmistaa, että

- a) CAR on noudattanut asianmukaista huolellisuutta tarkastaessaan kaikki organisaatioita koskevat väitteet tai viittaukset tuotoksissaan; ja
- b) CAR:n tuotoksissa esitetyt tiedot ovat paikkansapitäviä ja tasapuolisia.

Ennakkoilmoituksen lähettämisestä alkaa 14 päivän odotusaika, jonka aikana CAR pyytää vastaanottajia tarkistamaan toimitettujen tietojen paikkansapitävyyden ja esittämään mahdolliset vastalauseensa. Tänä 14 päivän aikana tavaraa ei saa julkaista eikä siihen saa viitata missään CAR:n tuotoksissa.

9. Raportointi

Kirjalliset raportit toimitetaan neljännesvuosittain, ja niissä esitetään yksityiskohtainen kuvaus toiminnasta ja tuotoksista hankkeittain. Raporttien tukena ovat iTrace-tulostaulun kautta saatavilla olevat reaaliaikaiset tiedot.